nieuws

Bever en das: plaag of bondgenoot?

nieuws

Nadat de beschermde eikelmuis en vleermuis de revue gepasseerd zijn, kwamen de beschermde das en de bever onlangs in opspraak. De ene legt al een week een drukke Nederlandse spoorweglijn stil, terwijl de andere vermoedelijk een hectare bos onder water gezet heeft in Antwerpen. Kunnen beschermde diersoorten zoals de das en bever een probleem vormen voor de landbouw als hun populatie toeneemt? “Voor de landbouwsector kan de bever eerder een onverwachte bondgenoot zijn”, vertelt Kristijn Swinnen van Natuurpunt Studie.

28 MAART 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 28 MAART 2023 20:56

Lees meer over:
natuur

Dassen onder de spoorweg

Dassen maken graag hun burcht onder de spoorweg. Niet zonder gevaar want dassenburchten bestaan niet uit één of twee ondergrondse gangen. Het zijn grote holensystemen die heel breed en heel diep kunnen gaan. Soms kunnen ze tot een hectare groot worden en uit meerdere etages bestaan. Een fenomeen dat welbekend is bij de spoorwegmaatschappijen.
Vorige week werd het treinverkeer op een drukke spoorlijn in de Nederlandse provincie Noord-Brabant stilgelegd, waardoor 50.000 treinreizigers dagelijks moeten omreizen. Dassen hadden onder het spoor gegraven, waardoor de rails dreigen te verzakken. "Op wel 40 plekken in Nederland hebben dassen hun burcht gevaarlijk dichtbij of zelfs onder een spoorlijn gemaakt", aldus spoorwegmaatschappij ProRail in de Volkskrant. De burcht in Noord-Brabant was al zeven jaar bekend maar sinds kort bleken de dassen "veel actiever" en groeven ze extra gangen, waardoor de veiligheid op het spoor alsnog in het gedrang kwam.

Omdat dassen een beschermde diersoort zijn, kon de spoorwegmaatschappij ze niet zomaar zelf verwijderen. Na enkele dagen kreeg ProRail de goedkeuring om de dassenburcht op een diervriendelijke manier weg te nemen waarbij de burcht 'gecontroleerd afgegraven' werd, gang voor gang. Daar is steeds een risico aan verbonden dat een das de operatie niet overleeft. "Er sneuvelen ook gemiddeld 1.500 dassen per jaar in het verkeer," zegt Bert Hesse van de Nederlands natuurorganisatie Das&Boom in de Volkskrant. "We moeten hierbij echt naar het maatschappelijk belang kijken. En dat belang gaat in dit geval boven het beschermde dier. Uiteraard doen we er alles aan om de risico's en de overlast voor de das zo laag mogelijk te houden."

In België zijn er nog geen gevallen bekend van dassenburchten onder het spoor. "Dassen komen vooral voor in Limburg", vertelt Jos Reekmans, voorzitter van de dassenwerkgroep in Limburg. "Dat komt omdat ze er in de leemgrond goede burchten kunnen maken." Reekmans vertelt dat dassen geen bedreiging vormen voor de landbouwsector. "En als er al toch eens een geval opduikt, kan men een schadevergoeding aanvragen bij het Agentschap Natuur en Bos. Mensen denken soms dat de schade van een das is, maar uit onderzoek blijkt veelal dat de schade uiteindelijk door een zwijn is aangebracht."

Vleermuizen en eikelmuizen

Dassen en bevers zijn niet de enige beschermende diersoort die af en toe eens opduiken in de media. Cd&v-voorzitter Sammy Mahdi ontketende vorige maand nog een Twitteroorlog met zijn uitspraken over een zeldzame soort van vleermuizen in het Floordambos. En ook de eikelmuis kwam vorig jaar in de media toen bleek dat een werf van het nieuwe VRT-gebouw stilgelegd was omdat er niet werd voldaan een vergunningsvoorwaarde betreffende de bescherming van de zeldzame eikelmuis.

> **"Bevers zijn heel volhardend. Als je een beverdam weghaalt, ligt er binnen de twee dagen al een nieuwe dam**
>
> Bianca Verhaert - Ecoloog bij de Dienst Integraal Waterbeleid Antwerpen

Onverwachte bondgenoot

Niet enkel dassen maar ook bevers zijn ijverige dieren. Begin deze maand kwam het nieuws dat een dam in de Tappelbeek in Zandhoven het water van de beek tegenhoudt zodat een hectare omliggend bos blank kwam te staan. De dam is waarschijnlijk het werk van een ijverige bever, al zijn ze er in Zandhoven nog niet helemaal uit. De optie "omgewaaide boom" wordt ook nog open gehouden.

De inwoners die dicht bij de dam wonen zijn ongerust dat ook hun huizen onder water kunnen komen. Maar als de dam van een bever blijkt te zijn, mag de gemeente deze niet zomaar weghalen. "Ook de bever is Europees beschermd, dus je

mag daar niet zomaar aankomen", legt Bianca Verhaert, ecoloog bij de Dienst Integraal Waterbeleid Antwerpen uit aan VRT NWS. "Er is al een aantal jaar beveractiviteit in het Zandhovens gebied en we hebben er nog nooit klachten over gehad. Het bos is van nature een nat bos en daarom ook gevoelig voor overstromingen." Mochten er wel degelijk huizen of straten onder water dreigen te lopen, kan de provincie wel de dam aftoppen.

> **Als bevers een dam bouwen, blijft het water in vele waterlopen binnen de oevers en komt het omliggend gebied niet onder water te staan**
>
> Kristijn Swinnen - Natuurpunt Studie

De bever doet het opnieuw goed in Vlaanderen en dat is vooral te danken aan de beschermingsmaatregelen die de afgelopen jaren zijn genomen. Die kwamen er nadat het dier de vorige eeuw bijna uitgeroeid was omwille van zijn pels. Volgens Kristijn Swinnen van Natuurpunt Studie zijn er momenteel in Vlaanderen 200 à 250 beverterritoria, waarin telkens drie à vijf bevers leven. “Maar vanuit een beverstandpunt is er nog ruimte, want Vlaanderen heeft habitat voor 900 beverfamilies.”

Als de beverpopulatie toeneemt, zou dit dan een probleem kunnen stellen voor de land- en tuinbouw en moeten we vrezen voor akkers die onder water komen te staan? “Voor de landbouwsector kan de bever eerder een onverwachte bondgenoot zijn”, legt Swinnen uit. “Door de klimaatsopwarming kunnen de beverdammen werken als kleine spaarbekkens die functioneel zijn voor de landbouwers. De kleine spaarbekkens zorgen ervoor dat in tijden van lange droogte, het water behouden blijft en langzaamaan de bodem in kan sijpelen in de plaats van in één keer af te voeren. Ook zorgen kleine beverdammen ervoor dat er minder overstromingsrisico is voor gebieden stroomafwaarts, bij hevige regenval.”

Swinnen legt uit dat bevers niet altijd dammen bouwen, zo gedijen ze even goed in stilstaand water zoals meren en vijvers. “Als ze bovendien een dam bouwen, stijgt de waterstand gemiddeld maar 47cm, hierdoor blijft het water in vele waterlopen binnen de oevers. En komt het omliggend gebied niet onder water te staan zoals in Zandhoven.”

Volhardend

Territoria afbreken van dieren zoals bevers en dassen blijkt ook niet altijd efficiënt te zijn. Want bevers bouwen vaak op dezelfde plaats een nieuwe dam en dassen keren soms gewoon terug naar hun oude woonplaats. "Bevers zijn heel volhardend. Als je een beverdam weghaalt, ligt er binnen de twee dagen al een nieuwe dam", zegt Verhaert. "Wij kunnen in Zandhoven wel ingrijpen, maar dan zouden we wekelijks moeten tussenkomen. Eens bevers zich op een plek goed voelen, zullen ze daar blijven zitten."

Ook dassen krijgen niet graag een nieuwe thuisplaats. "De locaties van burchten is voor dassen erg belangrijk. We weten dat locaties overgaan van generatie op generatie", laat Dirk Criel van Natuurpunt weten aan VRT NWS. "Er wordt jaren en jaren aan voortgebouwd. Dat is de reden waarom ze zo'n groot gebied kunnen innemen. We hebben al gezien dat burchten die een eeuw lang niet gebruikt waren, achteraf toch weer gevonden en bewoond werden.” In Nederland blijkt de dassenfamillie voorlopig niet terug te keren naar hun burcht.

Uitgelicht

Maak van de eikelmuis geen juridische olifant

Opinie

Hoe beter het gaat met de eikelmuis, hoe moeilijker het wordt om twee stenen op elkaar te krijgen in Vlaanderen. Dat kan niet de bedoeling zijn, schrijft VILT-redacteur Bram B...

2 NOVEMBER 2022

Lees meer

Bron: Eigen berichtgeving, VRT NWS, Volkskrant

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada